

Vägledning för hantering av hot- eller våldssituationer

1. Agerande vid pågående hot- eller våldssituationer

Varje uppkommen situation är unik och behöver bedömas i varje enskilt fall. Gör en uppskattning av den uppkomna situationen och bedöm om du själv har möjlighet att bryta den eller om någon annan kollega finns i närheten som kan tillkallas.

Kontakta alltid sos alarm vid akut behov av hjälp

- Ring 112 och uppge:
- Plats
- Vem du är
- Typ av händelse
- Eventuella skador och omfattning
- Vilket telefonnummer du ringer ifrån

Agerande vid våld, hot eller trakasserier

- Försök att uppträda lugnt. Iaktta försiktighet för att undvika att en situation blir hotfull
- Påkalla hjälp om möjligt
- Lyssna aktivt
- Ta den som agerar aggressivt på allvar
- Skapa tid genom att prata med den person som hotar
- Avstå från att själv hota eller komma med verbala motargument
- Försök att hålla samtalet på en saklig nivå
- Undsätt kollega eller andra utsatta
- Utlös larm om du har ett sådant, alternativt larma Polisen, 112
- Håll avstånd till personen
- Placera dig så att du har möjlighet att ta dig från platsen
- Gå den som hotar till mötes, försvara inte värdeföremål eller annat
- Försök uppmärksamma dina kollegor på situationen
- Om hotet övergår till handling, försök ta dig från situationen

2. Akut grövre eller väpnat våld

Akut grövre våld avser situationer där till exempel vapen används. Dessa situationer är att betrakta som allvarliga eller extraordinära och kan kräva att egna personliga beslut fattas om hur situationen bör hanteras.

Det är därför viktigt att alla som deltar i en viss aktivitet, t ex ett eget politiskt möte, ett sammanträde i nämnd eller kommunfullmäktige har god kännedom om rutiner vid krissituationer.

Vid en pågående grövre eller väpnad våldssituation:

- Ha kontroll över lokaler, fönster och dörrar och bedöm var det är tryggt
- Om vapen är inblandade bör fokus ligga på att personer avlägsnar sig från den som hanterar vapen
- De som berörs bör ta sig till ett tryggt utrymme eller en överenskommen återsamlingsplats
- Om möjligt - stäng av ljudet på telefoner och andra ljudkällor och släck avslöjande ljus
- Om möjligt – ring skyndsamt Polisen, 112
- Följ Polisens anvisningar

3. Akut hot eller våld utanför arbetsstället

Avser situationer då hot eller våld riktas direkt eller indirekt mot arbetsstället, t ex sammanträdeslokalen, men finns eller pågår utanför byggnaden.

Vid en pågående hot- eller våldssituation:

- Uppmana kollegor och andra berörda att stanna kvar inomhus Lås dörrar som leder in till byggnaden (utestängning)
- Larma Polisen, 112
- Bedöm situationen utifrån verksamhetens kartläggning av lokaler, utrymningsvägar, larm- och låssystem
- Vistas inte vid fönster
- Invänta polis

4. Akut hot eller våld inom arbetsstället

Avser situationer då hot eller våld finns eller pågår inne i byggnaden, t ex i eller i direkt anslutning till sammanträdeslokalen.

Vid en pågående hot- eller våldssituation:

- Utrymning är utgångsläget vid alla typer av hot, brand och pågående våld

Om utrymning inte är möjlig eller att situationen kräver annan åtgärd:

- Kollegor och andra berörda stannar kvar i byggnaden och låser om möjligt in sig (inrymning)
- De som befinner sig utanför byggnaden ska inte gå in utan omedelbart lämna området (utrymning)
- Lås inte dörrar som leder in till byggnaden
- Larma Polisen, 112
- Bedöm situationen utifrån lokalerna; utrymningsvägar, larm- och låssystem. Om möjligt bör de som berörs snabbt och under tystnad förflytta sig till en säkrare plats
- Om möjligt - stäng av ljudet på telefoner och andra ljudkällor och släck avslöjande ljus

5. Bombhot eller annat hot via telefon

Vid en hotsituation via telefon:

- Om möjligt - prata med den som uttalat hotet
- Var lugn och vänlig och avbryt inte
- Lägg inte på luren och stäng inte av telefonen
- Om det finns fler personer i närheten - överväg om högtalarfunktionen på telefonen ska aktiveras
- Försök att få personen som hotar att lämna så mycket upplysningar som möjligt, Se checklista nedan.
- Dokumentera telefonhotet, helst under pågående samtal
- Om möjligt - anteckna telefonnumret
- Meddela omgående partiets säkerhetsansvarige
- Informera kommunens säkerhetsstrateg
- Överväg om polisanmälan ska göras
- Vid bombhot, kontakta alltid Polisen, 112
- Hotbedömningen görs av partiets säkerhetsansvarige i samråd kommunens säkerhetsstrateg, Polisen och eventuellt andra nyckelpersoner. I hotbedömningen ska källan till hotet ingående behandlas och bedömas

Checklista vid bombhot eller annat hot via telefon

Under samtalet

Försök att ställa följande frågor:

- När ska hotet genomföras/bomben explodera?
- Var finns bomben eller hotet?
- Mot vem eller vad riktas hotet?
- Vad är motivet bakom hotet?
- Vilken typ av bomb är det? Hur ser den ut?
- Vad heter ni? Vad/vilka representerar ni?

Under eller efter samtalet

Om möjligt, notera fakta om den som ringer/ringde:

- Kön
- Dialekt eller brytning
- Tal; långsamt, snabbt tydligt etc
- Röst; mörk, ljus etc
- Tonfall; lugn, upprörd, ledsen etc
- Bakgrundsljud; oväsen, musik, röster etc

6. Hot via e-post

All form av elektronisk kommunikation lämnar osynliga spår efter sig. Därför är det viktigt att du vet hur du ska göra om du blir hotad via e-post.

Om du mottar ett hot via e-post:

- Spara meddelandet
- Notera när meddelandet kom
- Informera partiets säkerhetsansvarig och visa meddelandet
- Informera vid behov kommunens säkerhetsstrateg
- Överväg om polisanmälan ska göras. Allvarliga hot och brott bör alltid polisanmälas. Agera i sådana fall efter polisens instruktioner
- Om det finns en avsändaradress; gör tillsammans med partiets säkerhetsansvarige, kommunens säkerhetsstrateg (om kontaktad) samt polisen en bedömning av om ett svar ska skrivas.

Svaret ska i så fall skickas av partiets säkerhetsansvarige. I svaret ska framgå att hotet tas på allvar och betraktas som olämpligt samt att hotet kommer att polisanmälas

- Kontakta eventuellt IT-enheten för att utreda om det finns möjlighet att spåra avsändaren

7. Hot via SMS, MMS och sociala medier

Den information du lägger ut på sociala medier, som Face Book och Twitter, kan betraktas som offentlig och kan användas av olika typer av hotutförare.

Tänk på att den information som läggs ut eller kommuniceras via tekniska medier riskerar att bli kvar och kan spridas även efter det att du själv tagit bort informationen. Om du blir hotad eller trakasserad via sociala medier är det viktigt att du är förberedd på hur du bäst ska hantera situationen.

Om du mottar ett hot via SMS, MMS eller sociala medier:

- Kopiera och spara meddelandet och adressen på webbsidan, alternativt ta en skärmdump
- Informera partiets säkerhetsansvarig och visa meddelandet
- Informera vid behov kommunens säkerhetsstrateg
- Överväg om polisanmälan ska göras. Allvarliga hot och brott bör alltid polisanmälas. Agera i sådana fall efter polisens instruktioner
- Om det finns en avsändaradress; gör tillsammans med partiets säkerhetsansvarige, kommunens säkerhetsstrateg (om kontaktad) samt polisen en bedömning av om ett svar ska skrivas.

Svaret ska i så fall skickas av partiets säkerhetsansvarige. I svaret ska framgå att hotet tas på allvar och betraktas som olämpligt samt att hotet kommer att polisanmälas

- Kontakta eventuellt IT-enheten för att utreda om det finns möjlighet att spåra avsändaren

8. Misstänkta föremål och brev försändelser

Med misstänkta föremål och brev försändelser avses bland annat okända väskor, paket eller annat föremål som kan tänkas innehålla sprängämne, farliga kemikalier eller smitta.

Om du mottar ett misstänkt föremål eller brev försändelse:

- Rör inte försändelser eller föremål som ser misstänkta ut
- Be bud som levererar brev eller paket att visa legitimation
- Öppna inte brev eller paket om du är osäker på avsändaren
- Isolera om möjligt den misstänkta försändelsen i en tätt försluten plastficka eller liknande
- Avlägsna människor från försändelsen eller föremålet så att ingen blir skadad
- Misstänker du att du fått ett farligt ämne på kroppen skölj av dig och kontakta omedelbart sjukvården
- Försök ta reda på om det okända föremålet tillhör någon
- Vid misstanke om fara - spärra av rummet och ring Polisen, 112. Följ Polisens instruktioner
- Informera partiets säkerhetsansvarig
- Informera vid behov kommunens säkerhetsstrateg
- Notera tiden och hur försändelsen levererades samt vilka som har hanterat den

9. Brevhot

Om du mottar ett hot via brev:

- Rör inte brevet i onödan
- Undvik onödiga fingeravtryck
- Hantera brevet med försiktighet och förvara det så att polisen har möjlighet att säkra eventuella spår och fingeravtryck
- Isolera om möjligt brevet i en tätt försluten plastficka eller liknande
- Visa brevet för partiets säkerhetsansvarige
- Informera vid behov kommunens säkerhetsstrateg
- Överväg om polisanmälan ska göras. Allvarliga hot och brott bör alltid polisanmälas. Agera i sådana fall efter Polisens instruktioner